

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 De pœna eiusdem violationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

cent mortaliter dando sacramenta in loco interdicto extra casus permittos, quia hæc etiam est censura grauis, cuius obseruantiæ ad Ecclesiasticam disciplinam necessaria est, & hæc maxime pertinet ad Ecclesiæ ministros: ergo eos grauius obligat ad eius obseruationem: ergo in materia graui, qualis est ministerium sacramentorum, obligabit eos etiam sub mortali. De ipsis vero laicis, quia magis indirecte ad eos spectant talia præcepta, & circumstantiarum obseruatio, videtur res minus certa. Nihilominus tamen etiam respectu illorum cõsuo hanc obligationem esse grauem, quia interdictio loci est quædam prohibitio generalis respectu omnium fidelium, quæ vere ac per se pertinet ad omnes, licet ad quosdam principalius. Quam ad alios, & alioqui illa circumstantia in ordine ad actiones adeo graues, quales sunt sacramenta, est res magni momenti in Ecclesia secundum prudentem omnium æstimationem. Item, facere sacrum in loco non permisso ob hanc causam est peccatum mortale, vt alibi ostendimus. Item, comedere carnes tempore prohibito, est peccatum mortale: ergo & communicare, v.g. in loco interdicto, seu prohibito, nam vtrique est circumstantia quodammodo extrinseca; tamen ex vtraque sit, vt actio sic facta sit simpliciter prohibita, & in præfenti actio est grauior, & magis sacra: ergo, &c. Neque occurrit obiectio alicuius momenti. Quæritur autem hic posset, an recipere sacramentum à persona interdicta simile peccatum sit. Sed hoc dubium cum aliis similibus expeditur melius dispart. seq.

SECTIO III.

Quam penam incurrat violans interdictum in materia sacramentorum.

DVæ regulæ generales statuendæ sunt. Prima; Clerici violentes interdictum in sacramentorum ministerio, irregulares sunt, easque penas, quas illi, qui violant interdictum celebrando, incurrunt. Hanc regulam constituunt Doctores communiter, quam probant ex capit. 1. de Sent. & re iudic. in 6. & capit. 1. de Sent. excom. in 6. Quæ duo capita loquuntur solum de censura suspensionis, & statuunt, suspensionem ab officio, qui se ingerit diuinis, fieri irregularem, vt supra declarauimus: his autem materis penalibus, vt sæpe diximus, non sumitur argumentum efficax à simili seu ab vna censura ad aliam, & præsertim in pena irregularitatis, quæ non incurritur nisi in casibus à iure expressis, vt in ipso iure cautum est. Sed dicitur, interdictum secum asserre suspensionem à diuinis formaliter, vel virtute, & hac ratione irregularitatem illam etiam extendi ad ministros Ecclesiasticos violentes interdictum, quatenus per illud suspensi sunt. Sicut de excommunicatione etiam probauimus fieri irregularem ministrando, quia per excommunicationem suspensus est à diuinis: quod nõ intelligitur de propria, & distincta censura suspensionis, sed quatenus materialiter (vt sic dicam) in excommunicatione includitur: ergo, si in interdicto etiam includitur, idem erit de illo dicendum. Vt autem probetur includi, citari solet textus in c. ult. de Excessibus prælat. Sed ex illo solum colligitur, grauius peccasse quendam Episcopum violando quoddam interdictum, alioque ad illius violationem cogendo. Melius id probatur ex capit. Is cui, de Sent. excom. in 6. vbi dicitur, eum, cui Ecclesiæ ingressus est interdictus, si in ea se ingerat, diuinis in suo officio ministrando, sicut prius, irregularem fieri. Et ratio redditur, quia ei, cui est interdictus ingressus Ecclesiæ, etiam est interdicta diuinorum celebratio in ipsa Ecclesia. Ex qua ratione aperte colligitur in ea supponi per

Fr. Suarez tom. 5.

A violationem interdicti in ministerio diuinorum ex officio, irregularitatem incurrere.

Sunt autem in verbis illis nonnulla notanda. Primum est, hæc verba interdicendi, vel suspendendi non semper accipi in iure est distincta, id est, vt significancia diuersos effectus distinctarum censurarum, nam in illo textu quod in principio vocatur interdictum ab ingressu Ecclesiæ, in fine appellatur suspensio ab ingressu Ecclesiæ: & ibi dicitur celebratio diuinorum interdicta, id est, prohibita. Vnde intelligitur, quod omnis prohibitio ministrandi diuina ex officio, facta ex vialicuius censura Ecclesiasticæ eiusdem rationis, seu efficaciæ censetur in iure quoad hunc effectum incurrendi irregularitatem, si contra illam agatur: parumque referre quod suspensio, aut interdictio appelletur.

Secundo aduerto illam particulam, *celebrationem diuinorum*, & ex ea colligo, quando dicitur in iure, irregularem fieri illum, qui celebrando violat interdictum, vt habetur in cap. Is qui, §. vero, de Sent. excomm. in 6. id non restringi ad solam celebrationem per Missæ sacrificium, sed extendi ad omnem celebrationem diuinorum ex officio factam: in qua certum est includi ministracionem sacramentorum ex officio. Noto tertio, ex illo textu colligi, hanc regulam habere locum in interdicto locali, quam personali. Nam in primis illud interdictum ab ingressu Ecclesiæ, quantum ad præfens spectat, æquiualeat locali, quia per illud non prohibetur huic personæ celebratio diuinorum absolute, & simpliciter, sed in Ecclesia, vt in eodem textu expresse limitatur, ergo, cum per quodlibet interdictum locale interdicatur diuinorum celebratio in loco interdicto, qui illud violat celebrando sacramenta in tali loco, eandem irregularitatem incurrat. Atque ita expresse dicitur de interdicto locali, & de celebratione absolute in dict. §. Is vero. Rursus interdictum illud ingrediendi Ecclesiam, directe personale est, non locale, vt ex ipsis verbis constat: & tamen, quia in illo includitur, suspensio talis personæ à diuinis in Ecclesia celebrandis, per eius violationem incurratur irregularitas: ergo à fortiori, quando persona directe interdicatur, non ab vno actu, & respectu vnius loci, sed simpliciter & absolute, violando tale interdictum per ministracionem sacramentorum ex officio, prædicta irregularitas incurratur, quia suspensio à tali ministerio multo magis includitur in tali interdicto. Hoc ergo modo sufficienter mihi videtur probari ex iure hæc irregularitas.

Solum posset quis contendere dictam irregularitatem coarctandam esse ad personas interdictas propter propriam culpam, seu quia suis excessibus causam dederunt, vt generale vel speciale interdictum poneretur: quia illud interdictum ingrediendi Ecclesiam de quo est sermo in capit. Is cui, tale est, vt nõ imponatur nisi propter propriam culpam, vt infra videbimus. Respondetur, quidquid, de hoc sit, limitationem illam non esse admittendam. Primo quia in dict. §. Is vero, simpliciter est sermo de celebrante in loco interdicto, neque additur limitatio de dante causam interdicto: imo additur exceptio, Nisi priuilegiatus existat super hoc vel à iure sit ei concessum. Quæ exceptio declarat, illa lege comprehendendi omnes, etiam si non dederint causam interdicto, tum quia vna exceptio firmat generalem regulam in omnibus aliis: tum etiam, quia manifestum est eos, qui dant causam interdicto, non posse super hoc esse priuilegiatos aut à iure habere concessionem: ergo signum est sermonem esse de omnibus celebrantibus in loco interdicto, etiam si eidem causam non dederint, & ab hac generalitate solum excipi priuilegiatos ab homine, vt sic dicam, vel à iure. Deinde in dict. cap. Is cui, pro ratione non redditur, quia propter culpam suam est interdictus, sed solum quia celebratio diuinorum in Ecclesia ei est

2
Tria maxime notanda in ea cap. Is cui
Primum.

3
Secundum:
C. Is qui, de Sent. excomm. in 6.

Tertium.

4
An irregul. laritas extendatur ad eos qui causam interdicto nõ dederunt.

Ab ea penâ excipiuntur priuilegiati.

22 2 inter-

interdicta, & ideo simpliciter accipiendum, nec restringendum est, vt omnes Doctores intelligunt, quos ex parte refert Couarruias dict. cap. Alma, p. 2. §. 2. n. 2. & in sequentibus indicabimus.

Couarr.

Quia violatione interdicti contrahatur irregularitas.

Sed quæ primo, quæ violatio interdicti, vel quibus modis fieri possit, ita vt sufficiat ad hanc irregularitatem contrahendam. Respondeo, tres esse generales modos, & simplices huius violationis, & ex eis posse componi alios quasi mixtos. Primus est, si persona interdicta aliquod sacramentum conferat alteri non interdicto, nec in loco interdicto, loquor autem de ministerio ex officio, & extra casus in iure permittos: quia alias non est violatio, cum non agatur contra prohibitionem; hic autem agimus de violatione, & ideo necessarium non erit hoc iterum repetere. Vnde etiam addo, excipiendos esse casus, qui ex ipso veluti naturali iure excepti sunt, vt verbi gratia, esse potest casus necessitatis, aut propriæ, aut aliorum propriæ: si, verbi gratia, censura interdicti occulta sit, vt pote per factum occultum ipso iure, vel per sententiam generalem contracta, & aliunde adiungatur, vt ministerium sacramenti vitari non possit sine magno scandalo, aut infamia, tunc enim, sicut administratio sine culpa fit, iuxta principia supra posita de censuris in communi, ita etiam irregularis excusatur, nam de hac irregularitate generaliter verum est, non incurri sine culpa mortali, quia vt grauis pena imponitur. Eadem necessitas accidere possit ex parte alicuius, vt si Episcopus interdictus ordines conferret propter aliquam urgentem necessitatem, quæ licet raro contingat, tamen in aliqua Insula, vel loco remoto accidere posset. Vnde hunc casum necessitatis exceptit Abbas in capitulo Non est, de Sponsalibus, numer. 8. quem sequitur Villadiego tractatu de Irregularitate, & mihi probatur eorum sententia, quamuis oppositam teneat Couarruias dict. 2. part. §. 3. numer. 4. secutus Syluestrum verb. Interdictum, §. quæst. 7. quia talis exceptio (inquit) in iure non habetur. Respondetur tamen primo ex Panormitano, haberi in simili, nam, quia confirmatio per interdictum non prohibetur, & ad confirmationem est necessarium christina, ideo declarauit ius etiam confirmationem christiatis interdicto non prohiberi: ergo similiter, cum interdictum non prohibeat omnia ministeria clericorum, quæ sine illis exerceri non possunt, vbi vera necessitas illorum fuerit, non erit prohibita illorum ordinatio. Secundo dicitur, non oportere omnem huiusmodi declarationem expresse & in specie factam esse in iure, nam aliquando fundari potest in naturali iure, vel ordine charitatis, aut in hoc generali principio, quod prohibitiones Ecclesiasticæ non obligant cum tanto rigore, quin propter grauem necessitatem cesset, & quasi suspendatur earum obligatio. Hæc autem prohibitio interdicti Ecclesiastica est, vt constat ex dictis de censuris in communi, & in simili de excommunicatione: hæc item necessitas, de qua agimus, est grauis, & pertinet ad commune bonum Ecclesiæ, ergo.

Excipiuntur aliqui casus.

Abbas.

Couarr.
Syluest.

Occurrit obiectum.

Secundus
modus quo
incurritur
irreg.

Secundus modus huius violationis est, si persona non interdicta alteri etiam non interdictæ sacramentum conferat in loco interdicto. Atque hi duo modi expresse continentur in prædictis iuribus, & præsertim posterior, qui cum eisdem declarationibus, & limitationibus intelligendus est, cum quibus præcedens, propter easdem rationes, quia hæc etiam transgressio debet esse peccaminosa. Est tamen aduertendum, quod licet ius nouum permittat diuina officia celebrare in loco interdicto

A certis quibusdam diebus, vel cum præscripto modo, & circumstantiis, in dict. cap. Alma, tamen etiam illo modo non permitti quorumcunque sacramentorum administrationem in tali loco: sed veterum quæ supra declarauimus, vel aliorum diuinorum officiorum, de quibus in sequenti disputatione dicemus: ideoque, licet aliquis seruatis circumstantiis ibi positis, nempe ianuis clausis, &c. vel alio quouis modo occultiori, sacramentum non permittitur, vt Ordinem, vel Extremam vnctionem, &c. in tali loco ministraret, irregularitatem non fugeret, quia talis actio semper manet interdicta, etiam cum tali modo, & pena hæc propter talem actionem absolute imposita est. Addunt denique citati Doctores, non solum inferiores sacerdotes, sed etiam Episcopum incurere hanc irregularitatem, sic violando huiusmodi interdictum, latum à iure, vel à Pontifice. Quod est certissimum, argum. capit. vltim. de Excess. Prælator. quia Episcopus est inferior, & subditus. Est hoc verum interdictum impositum à quolibet alio, etiam à se ipso, sicut supra dicebamus teneri ad vitandum excommunicatum à se legatum. Quia, posito interdicto, ex iure communi obligatur ad obseruationem eius: quamquam, cum interdictum impositum est ab ipsomet Episcopo, possit ab eodem suspendi pro aliquo tempore, vel quoad illum actum: & tunc non peccabit ordines conferendo in tali loco, vt recte notauit Calderinus in tractatu de Interdicto.

C Tertius modus huius violationis interdicti est, si minister Ecclesiasticus conferat sacramentum personæ interdictæ, etiam in loco non interdicto, & hunc modum non inuenio expressum in prædictis iuribus: nihilominus tamen aliqui sentiunt illum etiam sufficere ad hanc irregularitatem incurrendam: quia causa illius irregularitatis ad æquata non est hic, vel ille modus violandi interdictum, sed absolute quæcumque violatio per administrationem diuinorum ex officio, vt ex citatis iuribus colligi videtur.

Sed nihilominus non cenfeo illam transgressionem sufficere ad irregularitatem contrahendam: quia in his rebus non est facienda extensio, neque argumentum à simili, & ideo non inuenio auctoritatem grauem, qui hoc expresse, & in particulari affirmet. Præterea qui dat sacramentum aliquod excommunicato, non incurrit irregularitatem, vt supra suo loco diximus: ergo neque qui dat sacramentum interdicto: quia est eadem, vel maior ratio si grauitatem peccati, & censuræ spectemus: in iure vero non est magis expressa irregularitas in vno casu, quam in alio, cum tamen, si censura se teneat ex parte ministri, id est, si ipse excommunicatus, vel interdictus sit, æque incurrat irregularitatem ministrando. Et in hoc est clara differentia inter hanc censuram, quando ligat dantem sacramentum, vel eum cui datur: nam in priori casu ipse minister est suspensus ab officio, & est principalis violator interdicti, & ideo merito fit irregularis. In posteriori vero casu minister ipse non est suspensus, sed solum alius est prohibitus ne recipiat.

Dices, etiam per interdictum locale non est sacerdos suspensus à ministerio sacramentorum, sed locus ipse est prohibitus. Respondebis, etiam sacerdotem suspendi, ne ibi ministraret sacramentum, at eodem modo dici poterit suspendi per interdictum personale alterius, ne illi conferat sacramentum: neutra tamen est vera suspensio. Respondeo verum quidem hoc esse; nihilominus tamen in iure latam esse irregularitatem in eum, qui violat interdictum locale, non vero in eum qui violat personale per solam communicationem cum alio, vt sic dicam. Quod si ratio petatur, cur ius posuerit hanc irregularitatem in vno casu potius, quam in alio, cum non videatur minor culpa dare sacramentum personæ

personae interdictae, quam dare in loco interdicto. Respondeo, primum hoc maxime pendere ex voluntate legislatoris; & fortasse non occurrat occasio, vel necessitas ita puniendi vnam transgressionem, sicut aliam: localia enim interdicta frequentiora sunt, & eorum violatio solet esse magis publica, & scandalosa: & ideo circa illam magis fuit illa poena necessaria. Accedit, quod qui celebrat in loco interdicto directe, & principaliter agit contra censuram Ecclesiasticam. At vero qui confert sacramentum personae interdictae non est principalis transgressor, sed ipse qui recipit, minister vero solum delinquit quasi cooperando, seu communicando cum alio: & ideo non est in eo tanta causa irregularitatis. Denique propter hanc causam videtur imposita in iure alia poena propter hunc modum violationis interdicti, magis quodammodo accommodata, scilicet interdictum ab ingressu Ecclesiae, vt sumitur ex capit. *Episcoporum*, de Priuilegiis in 6. vbi qui admittit personam interdictam ad sacramenta ab ingressu Ecclesiae interdicatur, donec ad arbitrium eius, cuius sententia violatur, satisfecerit competenter. Quem textum supra declarauimus agentes de excommunicatione: nam illa poena vtrique censurae communis est, quam etiam incurrunt violentes interdictum prioribus modis positus: atque etiam aliis, quos sequentibus disput. tractauimus.

Est autem aduertendum circa hunc textum, in eo esse sermonem de publice interdictis, quod nunc intelligendum est de nominatim interdictis, ac denuntiatis: iuxta Extrauagant. *Ad eundem*, & ideo non violat interdictum qui dat sacramentum personae interdictae, cuius censura specialiter & nominatim denunciata non est. Atque idem cum proportionem seruandum est in interdicto locali: quia, nisi sit publice denunciatum, non incurratur irregularitas celebrando sacramenta in loco interdicto: quia sicut non tenemur vitare personam non denunciatam, ita nec locum. Quod secus est in primo modo violationis. nam quando ipsamet persona interdicta est, statim, & absque alia denunciatione tenetur seruare interdictum: quia nullus fauor ei fit: & ideo si ministrat sacramenta, eandem irregularitatem incurrat, iuxta dicta de aliis censuris, est enim eadem in praesentia ratio.

Quartus modus ex duobus primis compositus erit si persona interdicta in loco interdicto sacramentum administret, & addo etiam quod illud conferat personae interdictae: de quo nihil noui dicendum occurrit, quia ex simplicibus iudicandum de illo est. Solum potest dubitari an in eo casu duplex incurratur irregularitas: cum enim peccatum sit vnum tantum, licet sit grauius propter plures circumstantias non videtur causa plurium irregularitatum.

Contrarium nihilominus sentiendum est, quia quando diuersi tituli concurrunt ad censuram incurrendam, ita vt vnusquisque illorum per se sufficiat, & ipsi sint diuersarum rationum moralium, diuersas inferunt censuras argumento capit. *Officij*, de Sent. excom. & Clem. 1. de Sepult. Vbi Cardinalis Zabarella num. 29. refert alios ita censet, in simili puncto de censura, quod disp. 4. tractauimus: idem ergo est de irregularitate; haec enim poena iterabilis est, sicut & censura, sed in hoc facto concurrunt duae causae diuersarum rationum, & singulae per se sufficient, ergo vnaquaeque inducit suam irregularitatem, ita vt si ad dispensationem obtinendam vnus tantum titulus explicetur, v. g. quod in loco interdicto aliquem ordinauit, adhuc maneat altera irregularitas ex alio titulo contracta, scilicet, quia cum esset ipse interdictus tale sacramentum ministravit: ideoque ad plenam dispensationem obtinendam necessarium sit vtramque causam declarare argumento dict. cap. *Officij*.

Et confirmatur, nam si diuersis actionibus, &

temporibus aliquis commisset illa duo delicta, nunc ordinando in loco interdicto ipse non interdictus, postea vero ipse iam interdictus ordinando in loco non interdicto, sine dubio duplicem irregularitatem incurreret: quia est duplex causa sufficiens, & omnino diuersa, & effectus est multiplicabilis: ergo idem erit, etiam si illae duae causae simul & vnica actione materiali concurrant, quia semper manet diuersitas moralis & formalis, & leges, imponentes hanc poenam, eandem efficacitatem habent in veroque casu, & malitiae morales licet in eodem actu materiali coniungantur, diuersae manent ex circumstantiis morali specie diuersis, & vnaquaeque suam poenam integram meretur. Quod tandem ita declaratur: nam, si propter illas diuersas violationes interdicti essent impositae poenae diuersarum rationum, vt, v. g. excommunicatio propter ministracionem sacramenti in loco interdicto, irregularitas propter tale ministerium factum a persona interdicta, & c. qui vna actione vtrumque interdictum violaret excommunicatus & irregularis maneret: quia vtrique poenae daret sufficiens causam, & non est maior ratio de vna, quam de alia: ergo idem est, etiam si poenae sint eiusdem rationis: nam est eadem ratio, supposito, quod talis poena est multiplicabilis in eodem subiecto.

Atque hinc colligo, si addatur altera circumstantia, nimirum quod sacramentum detur personae interdictae praeter dictas irregularitates simul incurrere interdictum ab ingressu Ecclesiae. Imo hoc interdictum triplicatum videtur incurrere propter violationem hanc, si triplicem illum modum, seu tres circumstantias simul inuoluat: quia etiam poena interdicti multiplicabilis est, & propter vnamquamque ex illis circumstantiis per se sola est imposita, vt dixi. Non oportet autem de nomine contendere, si quis importune admiscens metaphysicam disputationem neget illa esse plura interdicta, vel irregularitates, sed vna cum diuersis respectibus, sicut multi de relationibus loquuntur: inuicilis enim est haec disputatio, dummodo id, quod ad mores spectat, constet; nimirum has poenas ita incurrere propter dictas circumstantias, vt ad dispensationem integram obtinendam non sufficiat, vnam causam sine alia explicare: & quod dispensatione habita ex vna causa adhuc maneat ex alia, & c. conuerso, quod est sufficiens argumentum moralis distinctionis.

Praeter has poenas sunt aliae impositae, quae colliguntur ex dictis capitulis, *Is qui*, & *Is cui*, cum similibus, scilicet, quod ille violator interdicti sit inhabilis vt eligatur, vel possideatur, quod sit priuatus Ecclesiastica sepultura, & aliae similes. Quarum explicatio pendet ex iis quae dicturi sumus de secundo effectui interdicti, & ideo melius tractabuntur in disputatione sequenti.

Aduertenda tamen sunt nonnulla circa praedictas poenas. Primum est non solum incurrere propter administrationem sacramenti quoad substantiam, sed etiam propter publicam & solemnem ceremoniam, seu ritum alicuius sacramenti siue antecedit, siue comitetur, siue subsequi solet sacramentum. Exemplum primi est in collatione primae tonsurae, quae vera sacramentum non est, sed praebulum quoddam ad sacramentales ordines: tamen quia est ceremonia quaedam Ecclesiastica, quae solenni ritu datur, & ex officio est annexa eius collatio ordini Episcopali, vel aliquando, & ex privilegio sacerdotali cum dignitate Abbatis, vel similibus coniuncta: & ideo violatio interdicti per hoc ministerium sufficit ad praedictas poenas incurrendas iuxta communem sententiam. Vnde constat a fortiori, collationem cuiuscumque minoris ordinis sufficere: cum iuxta veram sententiam sacramentum sit. Idem dicendum est de confessione Chrismatis, & benedictione olei, quae sunt praeparationes materiae ad plura sacramenta.

C Episcopo-
rum, de
Priuilegiis in 6.
Admittens
personam in-
terdictam ad
sacramen-
ta ab ingressu
Ecclesiae
interdicitur.

10
Idem in-
terdictum
de publice
interdictis.

11
Quartus
modus vio-
landi inter-
dictum, ex
duobus pri-
mis compo-
situm.

12
Contrarium
nihilominus
sentiendum
est, quia
quando diuersi
tituli concurrunt
ad censuram
incurrendam,
ita vt vnusquisque
illorum per se
sufficiat, & ipsi
sint diuersarum
rationum moralium,
diuersas inferunt
censuras argumento
capit. Officij, de
Sent. excom. &
Clem. 1. de Sepult.
Vbi Cardinalis
Zabarella num. 29.
refert alios ita
censet, in simili
puncto de censura,
quod disp. 4. tractauimus:
idem ergo est de
irregularitate; haec
enim poena iterabilis
est, sicut & censura,
sed in hoc facto
concurrunt duae
causae diuersarum
rationum, & singulae
per se sufficient,
ergo vnaquaeque
inducit suam
irregularitatem,
ita vt si ad
dispensationem
obtinendam vnus
tantum titulus
explicetur, v. g. quod
in loco interdicto
aliquem ordinauit,
adhuc maneat
altera irregularitas
ex alio titulo
contracta, scilicet,
quia cum esset
ipse interdictus
tale sacramentum
ministravit: ideoque
ad plenam
dispensationem
obtinendam
necessarium
sit vtramque
causam declarare
argumento
dict. cap. Officij.

Zabarel.
Quando per
vnum sin-
gularem ad-
um plures
irregulari-
tates incurruntur.

14
In quo casu
conferens sa-
cramentum
praeter dictas
duas irregu-
laritates tri-
plicatum in-
currat in-
terdictum
ab ingressu
Ecclesiae.

15
Ca. Is qui,
Ca. Is cui.

16
Praedictae
poenae oriuntur
incurri so-
lemnem ce-
rimoniam
alicuius sa-
cramenti
exercentis.

17 Exemplum secundi erit in caeremoniis, seu so-
lennitatibus baptismi, quæ per se comitari solent
substantiam baptismi: aliquando vero prius datur
priuatim baptismus propter necessitatem, & postea
publica solennitas expletur. Dico ergo, hoc solum
ministerium factum in casu à iure nō permissio suf-
ficere ad easdem penas incurrendas. Quia vero ba-
ptismus solēnis non est prohibitus per interdictum,
vt supra dixi: ideo non opinor violari interdictum,
etiam si baptismi solennitas sola, post baptismum
prius collatum, in loco interdicto celebretur. Si ta-
mē persona specialiter interdicta, vel ob propriam
culpam illud ministerium exhiberet, irregularis fie-
ret: nam illud non est iure permissum. In extrema
vero vñctione, si cōtingeret, v.g. vnum sacerdotem
in loco interdicto celeriter propter timorē mortis
dare extremam vñctionem tantum quoad substan-
tiam sacramenti alium vero sacerdotem statim pub-
lico & solēni ritu supplere caeremonias illius sacra-
menti, non solum prior, sed etiam hic posterior ir-
regularis fieret.

18 Exemplum tertij membri est in solenni benedi-
ctione nuptiarum, quæ dari solet post sacramentum
illud prius receptum, & sufficit etiam ad dictas pe-
nas incurrendas, si sacerdos contra interdictum tale
ministerium exhibeat, quatenus ex officio sacerdo-
tali ordini annexum est. Ratio omnium est, quia hæc
omnia comprehenduntur sub administratione sacra-
mentorum ex officio, vel clarius, sub celebratione
diuinorum, de qua in tota hac generalitate iura
loquuntur.

19 Secundo est aduertendum aliquos extēdere has
penas non solum ad ministrum sacramentorum,
sed etiam ad eos, qui illis cooperantur, seu subser-
uiunt in tali ministerio, vt sunt, verbi gratia, assis-
tēs Episcopo ordines conferenti in loco interdicto,
vt videre licet in Couarruua dicto §. 3. in fine. Sed
est aduertendū huiusmodi assistentes, seu seruientes
ex vi cooperationis ad sacramentum non incurrere
has penas: quia, quantum ad hoc caput spectat, non
sunt impositæ seruientibus, seu cooperantibus, sed
ministrantibus sacramenta. Si tamen cōtingat coo-
perationem illam includere aliquod ministerium
sacrum, per se annexum alicui ordini, præsertim sa-
cro, iam ex illo capite poterunt huiusmodi penæ
incurri, vt dicetur latius explicando secundum ef-
fectum, cui magis opponitur talis interdicti vio-
latio.

10 Tercio in his penis obseruandæ sunt singulæ par-
ticulæ seu voces textuum, in quibus huiusmodi pe-
næ feruntur, vt sunt in dicto capit. *Is qui, §. 1. si vero,*
particula, *scilicet, & in capit. Episcoporum, eadem par-*
ticula, scilicet, & verb. Præsumptum, & verb.
Contempserint, & similia, quorum vis semper expen-
denda est ad intelligendum an pena seu irregulari-
tas incurratur. Quam vim autem habeant similia
verba satis dictum est in aliis censuris præsertim de
excommunicatione: & ideo hic repetere non est
necesse. Ponderanda item sunt verba, quæ conti-
nent exceptiones, vt sunt illa dicti capit. Is qui, d. d.
§. 1. si vero, Nisi super hoc priuilegiatus existat, vbi expen-
denda est particula, Super hoc. Non enim sufficienter
communia priuilegia exemptionum: quæ religiosi
communitate habent, vt in sequentibus videbimus,
sed necesse est vt circa interdictum specialiter sit
priuilegium concessum. Item, additur exceptio, Nisi
à iure sit concessum, vel vt dicitur in capit. Episcoporum,
de priuilegiis, Nisi quatenus eū à iure conceditur. Deni-
que in dicto capit. Is cui, hoc ipsum indicatur in illa
particula, contra interdictum. Nam qui operatur ex
iuris concessione, non agit contra interdictum: &
eadem ratione in hac particula includitur omnis le-
gitima causa, quæ à culpa excusat: nam in consci-
entia excusat etiam à prædicta penā, & irregulari-
tate.

Exercere ba-
ptismi solen-
nitatem
tempore in-
terdicti
quando lici-
tum sit.

Couarr.

In quo casu
subseruien-
tes mini-
stranti sa-
cramentum
incurrant
dictas pe-
nas.

C. Is qui, &
c. Episco-
pum expen-
duntur.

A Secunda regula generalis est, Propter vsum sa-
cramenti qui non requirit proprium ministerium
alicuius ordinis clericalis, nulla est pena iure ipso
imposita, siue clericis, siue laicis. Probatio huius est,
quia nullum inuenitur ius imponēs huiusmodi pe-
nam vna vel alia excep- tione addita circa particu-
lares personas, & cum specialibus circumstantiis. De-
claratur autem hæc regula magis in particulari: quia
hic vñsus duplex esse potest: vnus est actiui, qui tan-
tum in duobus sacramentis inueniri potest abique
vñsu alicuius ordinis, scilicet in matrimonio, & in ba-
ptismo sine solennitate collato. Nā in matrimonio
ipsi contrahentes sunt ministri quoad substantiam
sacramēti, de quibus dubium est an peccent contra-
hendo tēpore interdicti; tamen, licet supponamus
peccare, nullam censuram, aut Ecclesiasticam pen-
nam ipso facto incurrunt. Imo, nec Parochus, cuius
præsentia nunc necessaria est iuxta Concilium Tri-
dentinum, aliquā penam, vel irregularitatem incur-
rit: quia illa præsentia non est actus alicuius ordinis,
vt in superioribus etiam tetigi. Similiter baptismi
collatio & prohibita non est, & quamuis esset, ad
hanc irregularitatem non sufficeret, quādo abique
solennitate fit: quia non est actus ordinis, quamuis
contingat fieri ab eo, qui ordinem habet: & hæc ir-
regularitas non contrahitur nisi per actum alicuius
ordinis, quem exercet is, qui talem ordinem habet
cum sit interdictus, vel in loco interdicto, vt constat
ex illis verbis. In suo officio ministrando sicut prius, quæ
habentur in citatis iuribus, & in simili sunt explica-
ta superius agendo de excommunicatione; & atti-
git Couarruuias in dicto capit. Alma, part. 2. §. 2. nu-
mero 3.

Atque hinc etiam constat, propter vsum passi-
uum, seu receptionem sacramentorum nullam hu-
iusmodi penam incurri: quia recipere sacramētum
non est actus alicuius ordinis, etiam si a clerico fiat.
Excipitur tamen sumptio Eucharistiæ sub vtraque
specie, quæ fit à sacerdote sacrificante: illa enim est
actus ordinis, non tamen præcise quatenus assump-
tio, sed quatenus est consumptio, & quasi consum-
matio sacrificij, quæ est proprius actus ordinis, qui
tunc exercetur. Excipitur etiam posset participatio illa
sacramenti Eucharistiæ sub specie vini, quæ fit à
Diacono ministrante Summo Pontifici solenniter
celebranti: nam ille modus communicationis vide-
tur esse proprius actus ordinis Diaconatus: proprie
tamen id non tam est propter suspensionem sacra-
menti, quam propter totum illud ministerium, quod
per modum vñsus fit, & est proprius actus illius or-
dinis.

Præterea fit exceptio de sacramento Ordinis,
quæ dupliciter fieri potest: primo ratione receptio-
nis talis sacramēti præcise, secundo ratione alicuius
actus concomitantis. Prior modus suaderi potest,
tum quia excommunicatus recipiens ordines fit irre-
gularis, vel saltē suspensus: ergo & interdictus. Con-
firmatur, quia suscipiens superiorē ordinem, vt iurē
inferiori, sine quo alium non potest suscipere, vt su-
pra dictum est: ergo etiam hoc titulo fit irregularis.
Secundo potest incurri hæc irregularitas per actum
concomitantem ipsam ordinationem, vt est conse-
cratio in sacerdotibus, canere Epistolam, vel Euan-
gelium in Diacono, vel subdiacono, quando in ipsa
ordinatione eis committitur, quod sentit Couarr.
dict. §. 3. nu. 5. quia ille est actus ordinis. Neutro ta-
men modo videtur exceptio admittenda, quia non
est satis iniure expressa. Vnde ad priorem partem
respondeo, illam penam non esse ad interdictū ex-
tendendam, quia iura solum loquuntur de excom-
municatione, & hic non valet argumentum à simili,
præsertim cum excommunicatio grauior, celsura sit.
Ad confirmationem respondetur, suscipere superiorē
ordinē non esse proprie ministrare in inferiori,
quia ministrare dicit actionem, & ita intelligenda
sunt

funtura cum proprietate in materia, præsertim penali. Ad alteram partem respondeo, etiam in illis casibus non incurri, propter ea quæ dixi supra tractando de suspensione de illo, qui suspensus in sua ordinatione statim in eadem actum ordinis exercet. Et quamvis sit nonnulla differentia, quia ibi suspensio contrahitur in ipso actu suspensionis ordinis; hic autem interdictum supponitur ante suspensionem ordinis. & ideo maior ratio esse videtur contrahendi irregularitatem: Nihilominus in hoc videtur esse eadem ratio, quod illa moraliter non censetur ministratio in ordine suscepto, sed tantum indebita ordinis susceptio, nam aliud est tanquam accessorium, quod non reputatur actio distincta, neque magis puniuntur, quam ipsum principale quod comitatur. Præsertim, quia etiam iura, quæ loquuntur de persona interdicta exercente officium ordinis, illis verbis loquuntur, quæ indicant ministerium illud debere esse moraliter distinctum ab ipsa ordinatione, ut patet ex illis verbis, *In suo officio ministrando sicut prius, & similibus*. Propter quæ censeo hanc partem esse probabilem, de qua iterum redibit sermo in disputatione sequenti.

Præter has exceptiones, quæ ex parte sacramentorum norantur, ex parte personarum fieri solent alie: nam religiosi, & moniales, qui generale interdictum non seruant, excommunicantur ipso iure in Clementina 1. de Sententia excommunicationis, & in Clementina tertia specialiter excommunicantur fratres Minores, qui personas sui ordinis tempore interdicti admittunt ad diuina, & in Clementina secunda eodem titulo excommunicantur domini temporales, qui in terris suis cogunt aliquem ad diuina faciendâ tempore interdicti. Hæc enim poena cum proportionem applicanda est ad sacramentorum usum: nã ille etiam, ut diximus, sub celebratione diuinorum comprehenditur; tamen, quia illa poena generalior est, in sequenti disputatione exactius declarabitur.

DISPUTATIO XXXIV.

De secundo effectu interdicti, qui est diuinorum officiorum prohibitio.

HE hoc effectu disputare non oportet, an sit, sed supponere, esse per se, & maxime proprium effectum interdicti, ut constat ex definitione interdicti, supra tradita: & ex omnibus iuribus, quæ de interdicto loquuntur, ut capit. *Sicutis* capit. *Si sententia*, & capit. *Alma*, de Sententia excommunicationis in 6. capit. *Episcoporum*, de privilegiis, in 6. capit. *Non est vobis*, de Sponsalib. Clementina prima, de sententia excommunicationis. Est autem hic effectus communis omnibus interdictis cum proportionem, nã, si sit generale loci, non solum in templis, vel oratoriis, sed etiam in domibus, viis, & vicinis agris, ac denique in tota illa terra, quæ generaliter interdicatur, habet hunc effectum respectu omnium hominum cuiuscumque loci, vel Diocesis, ut ex eisdem iuribus constat, & ex capit. *Licet*, & capit. ultimo de Privilegiis, in 6. cum similibus. Si vero interdictum loci sit speciale, in illo definito loco habet cum proportionem eun-

dem effectum, Denique, si personale sit, generale, & speciale, in persona, vel personis idem cum proportionem operatur respectu locorum omnium ex eisdem iuribus cum aliis, quæ de his interdictis in disputatione prima tractauimus. Hoc ergo supposito, tria præcipue, vel quatuor declaranda supersunt. Primum, quæ diuina officia, præter sacramenta, & quis eorum usus interdicto prohibeantur. Secundo, quale peccatum sit violatio interdicti quoad hanc partem. Tertio, quæ poena sit ob eam rem ipso iure imposita.

SECTIO I.

An, & quomodo Missæ sacrificium per interdictum generale loci prohibeatur.

INter diuina officia primum, ac præcipuum locum tenet sacrificium Missæ: unde certum est usum huius sacrificij maxime interdicti per hanc censuram, ut constat ex citatis iuribus: ex quibus etiam intelligitur prohibitionem hanc non simpliciter, sed cum moderatione sumendam esse, scilicet ne consuetudo more, & libertate fiat, sed modo à iure præscripto. Quod in singulis interdictis diuerso modo, & ratione verum est: & ideo sigillatim explicandum.

Per interdictum ergo generale loci nunquam videtur fuisse omnino prohibitum Missæ sacrificium: quia cum vitium nunquam sit morientibus denegandum, semper oportet Eucharistiæ sacramentum saltem pro infirmis in Ecclesiâ conseruari. Ex quo fit consequens, ut semper etiam potuerit congruenti tempore renouari: nam hæc veluti intrinseca, & necessaria connexion sese consequuntur, & primum pertinet ad animarum salutem, & observationem diuini præcepti: secundum autem ad debitam sacramenti reuerentiam spectat. Et ideo neutrum debuit, vel etiam potuit per interdictum simpliciter prohiberi. Cum ergo Eucharistiæ sacramentum non nisi in sacrificio Missæ renouari possit, quia in solo illo confici potest, fit consequens, ut nec sacrificium Missæ fuerit omnino prohibitum, sed permissum saltem quantum ad hunc finem necessariū erat. Quia vero, seclusa dispositione iuris postiuui, hoc arbitrium erat pro ratione necessitatis, ideo, ut melior ordo seruaretur, statutum postea fuit in c. *Permissimus*, de Sententia excommunicationis: ut semel in hebdomada posset Missæ sacrificium dici tempore interdicti in singulis Ecclesiis causa conficiendi Corpus Domini, quod decedentibus in poenitentia non negatur, cum circumstantiis, & conditionibus statim explicandis.

Postea vero propter magnam incommoda, quæ ex carentia tanti sacrificij sequebantur, hunc rigorem interdicti Ecclesiâ temperauit, & permisit, ut singulis diebus in Ecclesiis, & monasteriis Missæ celebrentur, & alia dicantur diuina officia sicut prius: submissa tamen voce, ianuæ clausis, excommunicatis, ac interdictis exclusis, & campanis etiam non pulsatis. Quæ sunt verba capit. *Mater de Alma*, de Sententia excommunicationis in 6. & quo ad dictas circumstantias eadem habebantur in dicto capit. *Permissimus*. Et breuiter sunt sigillatim explicanda.

Et in primis dubitari potest, quid nomine Ecclesiarum hoc loco intelligendum sit: nam ex quo sub

zz 4 diuina

Sacrificium Missæ tempore interdicti nunquam fuit omnino prohibitum.

C. Permissus in mus de sen. excomm.

Iure antiquo quid concessum. Quid iura noua. C. Alma & campanis etiam non pulsatis. Quæ sunt verba capit. mater de Alma, de Sententia excommunicationis in 6. & quo ad dictas circumstantias eadem habebantur in dicto capit. Permissimus. Et breuiter sunt sigillatim explicanda.

Quam late patet se. cunctis officiis interdicti generalis.